

"Nebâtî ve hayvanî olan umum vâlidelerin gayet şirin ve fedâkârâne şefkatleriyle,.." Buradaki "nebati valide"yi nasıl anlayabiliriz, onların da mı şefkati var?

"Evet, şems ve kameri, anâsır ve maâdini, nebâtât ve hayvanâtı bir nakş-ı âzamin atkı ipleri gibi, o bin bir isimlerin şuâlarıyla tanzim eden ve hayata hâdim eden ve nebâtî ve hayvanî olan umum vâlidelerin gayet şirin ve fedâkârâne şefkatleriyle şefkatini gösteren ve zevi'l-hayati, hayat-ı insaniyeye musahhar eden ve ondan rubûbiyet-i İlâhiyenin gayet güzel ve şirin bir nakş-ı âzamını ve insanın ehemmiyetini gösteren ve en parlak rahmetini izhâr eden o Rahmân-ı Zülcemâl, elbette kendi istiğnâ-i mutlakına karşı rahmetini, ihtiyac-ı mutlak içindeki zîhayata ve insana makbul bir şefaâtçi yapmış."

"Ey insan! Eğer insan isen, 'Bismillahirrahmanirrahim' de, o şefaâtçiyi bul."(1)

Hayvanların yavrularına olan şefkatleri ne ise, bitkilerin yavrularına olan şefkati de odur. Yalnız hayvanlar irade ve ruh sahibi olduğu için, onlarda şefkat biraz daha bariz bir şekilde görülüyor; bitkilerinki biraz daha kapalı ve hal dili ile anlaşılıyor.

Mesela, kaysı ağacı bir anne, meyveleri ise yavruları hükmündedir. Ağaç kökleri vasıtası ile çamurlu su içer, yavruları hükmünde olan meyvelerine sindirilmiş gıda ve vitamin gönderir. Bir dişi arslan yavrusuna nasıl itina ile şefkat gösteriyorsa, bitki ve ağaçlar da aynı itinalı şefkati yavruları hükmünde olan meyvelerine göstermektedir. Bunun örneklerini çoğaltmak mümkündür.

"Bak, başında çok süt konserveleri taşıyan hindistan cevizi ve incir gibi meyvedar ağaçlar, rahmet hazinesinden lisan-ı hâl ile süt gibi en güzel bir gıdayı ister, alır, meyvelerine yedirir, kendi bir çamur yer. Nar ağacı sâfi bir şarabı hazine-i rahmetten alıp meyvesine yedirir, kendisi çamurlu ve bulanık bir suya kanaat eder."(2)

Dipnotlar:

-
- (1) bk. [Lem'alar, On Dördüncü Lem'a, İkinci Makam.](#)
(2) bk. [age., On Yedinci Lem'a, Sekizinci Nota.](#)